

Visitationsprotokoll

**Biskopen i Visby stift har visiterat
Visby domkyrkoförsamling
år 2016**

*Sven-Bernhard Fast
biskop*

Visitationstal i församlingshuset i Visby domkyrkoförsamling

Fjärde söndagen i påsktiden, den 17 april 2016

-Vår Herres Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och gemenskap från den Helige Anden åt er alla. Så har jag fått börja med viktigaste, välsignelsen över er alla som har samlats här idag.

Äntligen, skulle jag kunna säga, så är vi här på visitation i Visby domkyrkoförsamling. Vi har varit på väg ett par gånger tidigare men församlingen har senaste två åren drabbats av dödsfall och sorg – en huvudanledning till att visitationen har fått skjutas upp.

Det jag först och främst vill säga är att biskopsvisitationen inte är färdig och avslutad eftersom fler samtal behöver föras. Det har framkommit en rad uppgifter som vi behöver analysera och samtala om tillsammans, flera frågor behöver bearbetas. Just nu tar vi en time-out men återkommer med inbokning av samtal mot slutet av den här terminen.

Den första delen av visitationen handlar om att samla information och kunskap.

Att visitera domkyrkoförsamlingen är speciellt. Församlingen omfattar mer än en tredjedel av Gotlands befolkning – det gör stor en skillnad jämfört med andra visitationer. Jag och stiftskansliets personal känner också domkyrkoförsamlingen väl eftersom det är hemmaförsamling för många av oss och det faktum att det är just en domkyrkoförsamling gör det också speciellt.

När det gäller begravningsverksamheten har vi att identifiera dokumentation och gravkartor – ett uppdrag vi som kyrka har från staten. Medvetet har vi under visitationen lämnat detta lite vid sedan, men det är en mycket omfattande del av verksamheten i domkyrkoförsamlingen här i Visby. Tanken är att vi med start i höst ska titta på begravningsverksamheten över hela ön och kanske vore det lämpligt att göra ett avstamp för detta arbete i samband med firandet av norra kyrkogårdens 100-årsjubileum i augusti i år.

En biskop har tre huvudsakliga uppgifter: att viga präster och diakoner, att vara ”pastor pastorum”, det vill säga prästers och diakoners själasörjare och att visitera församlingarna i stiftet. Visitationen är ett tillsynsuppdrag - *visitare* betyder titta noga, att se verkligheten. Om kartan och landskapet skiljer sig så är det landskapet som gäller. Tillsynsuppdraget utför biskopen tillsammans med domkapitlet och i tillsynen ingår också att erbjuda råd, stöd och hjälp. Det sker som ett uttryck för att kyrkan är en, varje församling är en del av detta större sammanhang. De första kristna på Gotland bildade med tiden lokala församlingar och dessa församlingar hörde samman. På den tiden fanns biskopen i Linköping och kom inte hit så ofta. För inte så länge sedan, ända fram till Tore Furbergs tid, var biskopen även kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen. Idag ser det annorlunda ut. Alla domkyrkor i Sverige har en domprost och det finns ett nära samband mellan biskop och domkyrkoförsamling. Det finns en katedral och det kallas katedral därför att biskopsstolen står där. Som domprost är man både kyrkoherde och biskopens ersättare

i olika sammanhang, t ex i domkapitlet. Detta kommer också till uttryck i ordningen för att utse domprost. Det är både stiftsstyrelsen och domkyrkoförsamlingens kyrkoråd som tillsammans utser domprosten.

Det finns 13 biskopskyrkor i landet, 13 självständiga stift omfattande församlingar med stor egen självständighet. Ändå ska alla dessa utgöra en enhet och det står i vigningsordningen för biskopar att uppdraget handlar om just denna kyrkans enhet. Svenska kyrkan är dessutom en del av hela den världsvida kristenheten, en del av den heliga, allmänliga apostoliska kyrkan. I trosbekännelsen säger vi Jag tror på en enda helig, allmänlig och apostolisk kyrka. Kyrkan blir synlig överallt där människor söker sig samman för att fira gudstjänst. Det har man gjort på Gotland i nästan tusen år. Generation efter generation har under hela kyrkans historia samlats i tron på Jesus Kristus. En enda kyrka, i Jerusalem, Rom, Wittenberg, Eke, Grötlingbo, Bunge och Visby.

Vad är då en visitation? I 1686 års kyrkolag stod att biskopen skulle visitera både skola, fattigvård och sjukvård – allt som var inlemmat i och utfördes av kyrkan. Biskopen skulle också kontrollera att prästerna förkunnade Guds ord och bedrev självård. Idag ser det något annorlunda ut. Vid de visitationer i Visby stift som nu genomförs riktas fokus helt på församlingens liv och det fyrfaldiga grundläggande uppdraget: att fira gudstjänst, bedriva undervisning, samt att utöva mission och diakoni. Till min hjälp har jag kontraktsprostarna som träffar medarbetarna i kontrakten ofta och därjämte medarbetarna på stiftskansliet.

Visbyvisitationen började med ett öppet forum den 23 februari 2016. Sedan dess har det genomförts samtal med medarbetare i församlingen med frågor om hur de ser på sin plats och sin roll. Vi har också haft möte med kyrkorådet och det har i det sammanhanget kommit upp saker som vi behöver fortsätta samtala om innan vi kan göra en slutlig sammanfattning av det vi funnit. Detta överlämnas sedan i ett visitationsprotokoll till kyrkoherden och kyrkorådet.

Kyrkorådet har ett särskilt ansvar för förvaltningen av församlingen rent materiellt – trons liv måste ha tak över huvudet. Det måste finnas människor som tar ansvar lokalt. Allt sedan församlingarna grundades har präster och lekfolk samarbetat för att ta detta ansvar.

Den här stämman skulle ha legat några veckor framåt i tiden men det var omöjligt att få till en annan tid. Det som kommer att ske nu är att jag önskar ett samtal med kyrkorådets arbetsutskott och utifrån ämbetsberättelsen, som nyss inkommit, ett samtal med domprosten.

Något speciellt med domkyrkoförsamlingen är också att här samverkar många olika organ. Många förtroendevalda finns med som beslutande såväl på stiftsnivå som i församlingen. Det finns också många exempel på nära samarbete mellan stift och församling, särskilt inom diakoni och ungdomsarbete.

Det vi har sett när vi tittat på församlingens barn- och ungdomsverksamhet är en glädjande stor ökning av konfirmandkullarna. Varje år jag har jag haft förmånen att träffa konfirmanderna under påskaftons kväll då jag som biskop suttit i heta stolen och svarat på alla upptänkliga frågor. Dessa samtal har skapat relationer. Jag minns en gång under mitt första år i Visby hur en konfirmand hejade glatt ett halvår efter ett sådant samtal och anknöt till något jag sagt om att jag inte riktigt ännu var varm i kläderna. ”Har biskopen blivit varm i kläderna nu?”. Och mitt svar var ”Ja, självklart, rentav svettigt!”

Jag har valt att lägga fokus på församlingens liv utifrån tre aspekter; välkomnande, växande och sändande. På vilket sätt är församlingen en välkomnande gemenskap? På vilket sätt välkomnas och inkluderas människor i bygden för att finna livsmod och en plats för växande och fördjupning som människor och kristna. På vilket sätt bidrar gudstjänstliv och ömsesidigt lärande till att församlingen också blir en sändande gemenskap? Stärkta av måltidsrasten går vi ut och tar ansvar både enskilt och tillsammans så att den trasiga världen kan helas.

När vi ser på kyrkans grundläggande uppgift, gudstjänst, undervisning, mission och diakoni, talar vi inte om olika verksamheter. Alla kyrkans verksamheter ska egentligen innehålla alla de här aspekterna.

På ungdomssidan kan vi också glädjas över att Svenska kyrkans unga nu bildar en lokal förening. Ett resultat av församlingens och stiftets gemensamma ansträngningar. De årliga grupperna inom vuxenkatekumenatet är också mycket glädjande. Det är viktigt för en församling att ha vägar in i församlingslivet för vuxna sökare.

Kyrkomusiken är mycket viktig i en församling, särskilt i en katedral. Kyrkomusiken har varit viktig i hela kyrkans historia. De äldsta psalmerna i psaltaren sjöngs redan för 3000 år sedan. Någon har sagt att kyrkan alltid skapar kultur så att säga i distraktion. Texter, musik och bildkonst växer fram där trons liv kommer till uttryck. I den Lutherska traditionen betonas ofta orden men de övriga språken är lika viktiga bärare av trons liv. Inte minst viktig är körmusiken som innehåller alla de fyra aspekterna av denna kyrkans grundläggande uppgift.

Det finns en hel rad nyansatser på välkommandets område. Här i domkyrkan firas söndaglig mässa och det finns ett rikt utbud gudstjänster även i Visborgskyrkan, Terra Nova, Gråbo och på äldreboenden. Det finns också ”prova på-verksamheter” som kan vara vägar in i en djupare gemenskap, som t ex meditation och pilgrimsvandringar.

På det diakonala området finns verksamhet som förr i världen låg på stiftet och nu är församlingens och för detta finns stiftsanslag. Sjukhuskyrkan är ett exempel på det. När vi talar om stiftsanslag kan också Birkagården nämnas. Man kan även fundera över på vilket sätt Visby stadsmission skulle kunna vara en än mera aktiv resurs i församlingens diakoni.

En sammanfattning av det jag hittills har sagt är att det finns oerhört många goda verksamheter även om det finns brister inom vissa områden. Svårigheterna handlar mera om helheten. Att vi ska kunna röra oss tillsammans och vara trygga i vårt gemensamma uppdrag. Hur görs de pastorala prioriteringarna i verksamheten? Här finns frågetecknen i kanten och en rad problem som vi behöver samtala vidare om.

Inför visitationen anlätade jag i november 2015 en konsult för enskilda samtal med de förtroendevalda och revisorerna. Konsulten samlade in synpunkter och intryck från verksamheten och organisationen. Det är på organisationens område som det är angeläget med fortsatta samtal. I samtalen med medarbetare kommer väldigt olika bilder fram. De olika bilderna rör sig om områden som delaktighet, interna beslut och hur man relaterar till ledningsstrukturen. En annan iakttagelse är att avståndet till ledningen växer med det geografiska avståndet. Ett samtal med hela ledningsgruppen framöver vore värdefullt.

Nyligen genomfördes en psykosocial arbetsmiljöundersökning i församlingen. Det nämndes att det fanns problem och frågan är hur långt man har kommit i åtgärdandet av dessa och vilka ytterligare åtgärder som kan behövas? Det fanns också röster som vittnade om att mycket har blivit bättre.

Ett problem som kvarstår är att det är ganska många som har lämnat verksamheten, både slutat och tagit längre tjänstledighet. Många har sökt samtal med mig och därför vet jag att många har slutat av arbetsmiljöskäl.

I konsultens samtal med kyrkorådet framhölls den rent formella konstruktionen av kyrkorådets arbetsutskott och arbetsutskottets respektive kyrkorådets roll. Det enda beredande organet enligt Kyrkoordningen är kyrkorådet. Kyrkofullmäktige är det beslutande organet. I domkyrkoförsamlingen finns problemet att när man väl kommer till kyrkorådets sammanträde är arbetsutskottet i majoritet. Det påpekades av konsulten att kyrkorådet måste återta sin makt från arbetsutskottet för att den kyrkliga demokratin ska fungera i församlingen. Flera saker kan behöva en närmare analys. Det finns medarbetare som upplever sin situation som att det finns ett A- och B-lag i församlingens medarbetarlag.

Domprosten har en viktig och svår roll. Hans uppdragsgivare är både stiftet och församlingen.

Det som kom fram i den psykosociala undersökningen handlar mest om dialog och pastoral arbetsledning. Något för beslutsfattarna att fundera mera på.

Nu önskar jag föra samtal med de som har ansvar och befogenheter. I närtid vill jag träffa domprosten och arbetsutskottet. Vi behöver bearbeta och analysera. Allt med målet att domkyrkoförsamlingen ska kunna utveckla sitt arbete att föra trons liv vidare. Dialog är viktigt i allt ledarskap. Ibland talar man om majevtiskt ledarskap, majevtik betyder förlossningskonst. Allt gott ledarskap handlar om att förlösa det som bor i varje medarbetare. Det finns utomordentliga medarbetare i den här församlingen. Ibland är det viktigt att se att de mest kritiska kanske har mest att ge. Om man alltför mycket delar upp världen i vinnare och förlorare kan man förlora något av nyanserna. Nelson Mandela fick en gång frågan ”Nu har du vunnit, har du aldrig förlorat?” Då svarade han, ”Nej, ibland har jag vunnit och ibland har jag istället lärt mig mycket om det jag varit med om.”

Nästa steg i visitationen är avhängigt av samtalen med domprosten och arbetsutskottet. Tidsplaneringen för detta är inte klar.

Fortsatt visitation av begravningsväsendet kommer att göras i särskild ordning. Och tills slutsatserna av visitationen är klar vänder jag mig till alla som är här, församlingsbor, medarbetare, förtroendevalda, med budskapet: biskopen är alltid tillgänglig för samtal. Både mitt telefonnummer och min mejladress är väl kända.

Herren välsigne er och bevarer er. Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig. Herren vände sitt ansikte till er och giv er frid. I Faderns och sonens och den heliga andens namn. Amen.

+Sven-Bernhard
biskop Sven-Bernhard

Protokoll från biskopsvisitation i Visby domkyrkoförsamling 2016

Inför visitationen i Visby domkyrkoförsamling hade en konsult på uppdrag av biskopen, under november 2015, samtal med kyrkorådets ledamöter och lekmannarevisorerna. En rapport från samtalen biläggs protokollet. (bilaga 1)

Visitationen inleddes sedan med ett öppet forum i församlingshuset den 23 februari 2016. Ca 60 personer närvarade. Anteckningar fördes. (bilaga 2)

Under våren fick några ur personalen på stiftskansliet i uppdrag av biskopen att genomföra medarbetarsamtal med en del av domkyrkoförsamlingens personal. Anteckningar från dessa har delgivits biskopen. Samtalen genomfördes enligt bifogad lista. (bilaga 3)

Den 17 april firades visitationshögmässa i domkyrkan med efterföljande brunch i Församlingshuset då också biskopen höll sitt sammanfattande visitationstal.

I december 2016 avslutar biskopen visitationen med ett antal sammanfattande rekommendationer. (bilaga 4).

Rapport från intervjuer med förtroendevalda och lekmannarevisorer i Visby domkyrkoförsamling under november 2015.

1. Inledning

Denna rapport återger den syn på arbetet i domkyrkoförsamlingens kyrkoråd, församlingens verksamhet samt församlingens tankar om Visby stift som förtroendevalda och lekmannarevisorer i Visby domkyrkoförsamling gett uttryck för i personliga intervjuer under november 2015.

Intervjuerna har utförts på uppdrag av biskopen i Visby stift, Sven-Bernhard Fast. Totalt har femton personer intervjuats i tolv intervjuer om vardera mellan en och en och en halv timme. Samtliga intervjuer har skett på Stiftskansliet Visby, Norra Kyrkogatan 3, 621 55 Visby, under lördagarna den 7 och 14 november 2015 samt söndag förmiddag den 15 november 2015.

Syftet med intervjuerna har varit att få en bild av hur de som intervjuats ser på domkyrkoförsamlingen och stiftet. Rapportens observationer utgår därför helt från vad som framkommit i intervjuerna. Inga ytterligare undersökningar har gjorts för att verifiera om det som framförts stämmer med fakta som går att hitta i andra källor. Så långt det varit möjligt har inte heller några värderingar gjorts av det som de intervjuade valt att berätta om utan ambitionen har varit att objektivt och sakligt återge de viktigaste observationerna i den samlade berättelsen. Emellertid har naturligtvis inte alla intervjuade samma bild av samtliga skeenden och förhållanden även om det tonar fram en relativt samstämmig bild i flera fall. Av integritetsskäl redovisas inte heller vem som sagt vad. Därför finns det i redovisningen uppfattningar som vissa men inte nödvändigtvis alla av de intervjuade håller med om.

Det kan noteras att flera av de intervjuade rapporterade om en viss oro inför intervjuerna men att så vitt kan bedömas denna oro avtog under intervjuernas gång.

Intervjuerna har sammanfattats i fyrtiosex observationer indelade i underrubrikerna Domkyrkoförsamlingens verksamhet, Kyrkorådets arbete, Problem i domkyrkoförsamlingen och Om stiftet.

Avslutningsvis kan författaren inte låta bli att ge nio rekommendationer till domkyrkoförsamlingen. Se dem som förslag till viss vägledning i de fortsatta diskussionerna. Om de berörda inte tycker om dem eller anser att de inte är tillämpliga, vänligen lämna dem utan avseende.

2. Intervjuernas utgångspunkter

Intervjuerna har bedrivits i fri samtalsform men med vägledning i nedanstående drygt trettio utgångspunkter.

I. Den intervjuades egna inledande och avslutande reflektioner.

II. Samtal med anledning av domkyrkoförsamlingens speciella förhållanden.

- i. Relationen och arbetsfördelningen domprosten - kyrkorådet – arbetsutskottet – kyrkogårds- och fastighetsutskottet. Hur väl fungerar den och hur tydliga är förhållandena?
- ii. Organisationen, hur väl den fungerar. Kyrkogård, begravning, fastighet; domkyrkan, församlingshus, Klockargården; distrikt; Birkagården; församlingsexpedition.
- iii. Verksamhetsuppföljning, hur väl fungerar verksamheterna? Domkyrkan och församlingshemmet; ungdomsverksamheten; distrikt norr; distrikt söder; Birkagården; kyrkogårds- och fastighetsverksamheten.
- iv. Psykosocial arbetsmiljö. Brister i ledningens tydlighet; domprostens har kontrollbehov; brist på bekräftelser; organisation med sex mellanchefer; oklar relation mellan förtroendevalda och den operativa arbetsledningen; saknas gemensamma målbilder och långsiktig planering; domprosten frånvarande chef; distriktskyrkorna i periferin.
- v. Församlingens ekonomiska ställning. Eget kapital 112 mnkr, målkapital 90 mnkr; soliditet 87%, likviditet 223%; senaste årets resultat -1,4 mnkr; investering under året i finansiella anläggningstillgångar 47 mnkr.
- vi. Arbetsordning för kyrkorådet, finns det sådan? Det verkar endast finnas gammal arbetsordning för kyrkofullmäktige och reglemente för kyrkorådet.
- vii. Församlingsinstruktion. Relation till arbetsordningen, dess roll i styrning, ledning och utförande av arbetet i församlingen.
- viii. Delegationsordningen, hur förhåller den sig till arbetsordningen, fungerar den?
- ix. Policydokumenten, alkohol och droger, sexuella trakasserier, friskvård, kränkande särbehandling, bisyssla, arbetsmiljöarbete m.fl., efterlevs de i önskad omfattning?
- x. Revisions PM. Erfordras större långsiktighet i planeringsprocessen, målbild 3-5 år; kostnadsutvecklingen för Birkagården; kyrkorådsprotokollen bristfälliga; åtgärder för att minska kostnaderna.

III. Samtal med anledning av kyrkorådets uppdrag enligt kyrkoordningen (KO).

- i. Ha omsorg om församlingens liv. (KO 4 kap. 2 §)
- ii. Gemensamt med domprosten ha ansvar för att församlingens grundläggande uppgift i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission blir utförd. (KO 4 kap. 2 §)
- iii. Uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på församlingens ekonomiska ställning. (KO 4 kap. 3 §)
- iv. Bereda ärenden som ska handläggas av kyrkofullmäktige. (KO 4 kap. 4 §)

- v. Fastställa en arbetsordning för sitt arbete. (KO 4 kap. 3 §)
- vi. Ha hand om den ekonomiska förvaltningen och förvalta församlingens egendom. (KO 4 kap. 4 §)
- vii. Verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut. (KO 4 kap. 4 §)
- viii. Tillse att församlingen har en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och att församlingen har en ekonomisk ställning som utgör en betryggande buffert för ekonomiska påfrestningar. (KO 47 kap. 1 §)
- ix. Förvalta församlingens medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet tillgodoses samt på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar. (KO 47 kap. 2 §)
- x. I upphandling utnyttja konkurrensmöjligheter och genomföra den affärsmässigt utan ovidkommande hänsyn. (KO 47 kap. 3 §)

IV. Samtal med anledning av hur kyrkorådets arbete bedrivs enligt god sed för styrelsearbete.

- i. Ägna uppdraget den tid och omsorg och tillägna sig den kunskap om kyrkoordningen och ändamål, verksamhet, organisation m.m. som erfordras för uppdraget att tillvarata Svenska kyrkans och församlingens intressen.
- ii. Arbeta för förverkligandet av Svenska kyrkans målsättningar enligt kyrkoordningen och Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).
- iii. Tillägna sig kunskap om och agera inom ramen för de lagar och förordningar som styr Svenska kyrkans och församlingens verksamhet.
- iv. Verka för att beslut som fattas av kyrkofullmäktige och efterlevs och förverkligas.
- v. Tillägna sig kunskap om och agera inom ramen för arbetsordning för kyrkorådet och andra bestämmelser om arbetsfördelningen mellan församlingens organ.
- vi. Självständigt bedöma de ärenden kyrkorådet har att behandla och begära den information som är nödvändig för att kyrkorådet ska kunna fatta väl underbyggda beslut.
- vii. Inte handlägga eller delta i beslut i en fråga där det kan föreligga intressekonflikt/jäv mellan församlingen och honom/henne.
- viii. Inte företa åtgärd som är ägnad att ge en otillbörlig fördel åt någon, t.ex. viss grupp av medlemmar till nackdel för någon annan medlemsgruppering.

- ix. Inte följa en anvisning av kyrkofullmäktige, kyrkoråd eller något annat av kyrkans organ, om anvisningen inte gäller därför att den strider mot kyrkoordningen, lag eller förordning.
- x. Inte fatta beslut i ett ärende om inte såvitt möjligt samtliga kyrkorådets ledamöter har fått tillfälle att delta i ärendets behandling och fått ett tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet.
- xi. Visa lojalitet med de beslut som kyrkorådet fattat oavsett om han/hon biträtt dem eller ej.
- xii. Verka för att fattade beslut verkställs.
- xiii. Sträva efter att kyrkorådets arbete bedrivs i god och konstruktiv anda och så långt möjligt är verka för att beslut fattas i samförstånd.
- xiv. Inte företräda församlingen eller tala i församlingens ställe om inte sådan befogenhet explicit delegerats till honom/henne.

3. De som intervjuats

Följande personer har intervjuats.

1. Lars Ahlner, ledamot kyrkorådet, 15-11-07 kl. 11.30-12.30
2. Johan Bengtsson, ledamot kyrkorådet, 15-11-14 kl. 17.00-18.00
3. Lilian Edwards, ordförande kyrkorådet, 15-11-14 kl. 13.30-15.00
4. Kerstin Falk, ledamot kyrkorådet, 15-11-07 kl. 15.45-16.45
5. Anita Hammarberg, ledamot kyrkorådet, 15-11-07 kl. 10.15-11.15
6. Inger Harlevi, vice ordförande kyrkorådet, 15-11-15 kl. 09.00-10.15
7. Mats Hermansson, domprost, 15-11-07 kl. 09.00-10.00
8. Karl Lerman, ledamot kyrkorådet, 15-11-14 kl. 11.30-12.30
9. Lennart Lindgren, ordförande i kyrkofullmäktige, ersättare i kyrkorådet, stiftsstyrelsens vice ordförande, 15-11-14 kl. 10.15-11.15
10. Cecilia Lundberg, ledamot kyrkorådet, AU-ledamot, 15-11-07 kl. 17.00-18.00
11. Bengt Olsson, ledamot kyrkorådet, ledamot AU, ordförande kyrkogårds- och fastighetsutskottet, 15-11-07 kl. 14.30-15.30
12. Krister Arweström och Thomas Isaksson, lekmannarevisorer, samt Svante Canholm och Dag Sätren, revisorsersättare, 15-11-14 kl. 08.30-10.00

4. Observationer från intervjuerna

4.1 Domkyrkoförsamlingens verksamhet

1. Alla i kyrkorådet och domprosten visar en genuin stolthet över domkyrkoförsamlingens verksamhet; barn- och ungdomsverksamheten, konfirmandverksamheten, Birkagården, fängelse- och sjukhuskyrkan, musikverksamheten och den nystartade dagisverksamheten.
2. Många uttrycker sig i positiva ordalag om domprosten gudstjänster och predikningar.
3. Verksamheten inom kyrkogård, begravning och fastigheter uppfattas som mycket välskött, både i utskottet och i linjeverksamheten.
4. Man uttrycker glädje över den nya reviderade församlingsinstruktionen, även om flera tycker att den är väl omfattande.
5. Organisationen uppfattas av flertalet som ändamålsenlig även om det finns varierande synpunkter i olika detaljfrågor.
6. Man har som ambition att få tillstånd en ökad tillströmning av besökare och medlemmar genom främst satsning på barn- och ungdomsverksamhet samt nya sätt att bedriva gudstjänstlivet med inspiration från bl.a. Katarina församling i Stockholm.
7. Uppfattningen som alla ger uttryck för är att efter vidtagna åtgärder sköts kapitalplaceringarna väl och i överensstämmelse med kyrkoordningens regelverk.
8. Kamreren och andra medarbetare på kansliet uppskattas mycket och de flesta vitsordar den ekonomiska uppföljningen.
9. Domprosten behöver ha en kanslichef vid sin sida som stöttar honom administrativt tycker flertalet.
10. Man anser att den psykosociala arbetsmiljörapporten ska tas på allvar, men flera tror att arbetsmiljön nu antagligen är bättre än vad rapporten visar.
11. Enligt uppgift sköts upphandlingar med nyttjande av konkurrensfördelar.
12. Delegationsordningen uppfattas fungera väl.
13. De relativt många policydokumenten, över 20 stycken, om alkohol och droger, sexuella trakasserier, friskvård, kränkande särbehandling, bisyssla, arbetsmiljöarbete m.fl., håller för närvarande på att uppdateras så att man därigenom säkerställer deras aktualitet.

4.2 Kyrkorådets arbete

1. Så gott som alla verkar eniga i att kyrkorådet fokuserar sitt engagemang på utförandet av den grundläggande uppgiftens fyra aspekter; gudstjänst, undervisning, diakoni och mission och att man inte i någon väsentlig omfattning ägnar sin tid åt ovidkommande saker.
2. Kyrkorådsarbetet kännetecknas av respekt och god stämning.
3. Så gott som alla tycker att styrelsemötena är väl förberedda och att material skickas ut i god tid.
4. Alla tycker att de får tid att yttra sig och att alla får likvärdig information. Dock anser en minoritet att det egentligen är Arbetsutskottet som de facto, om än inte de jure, fattar kyrkorådets beslut, se nedan.
5. Kyrkorådet voterar mycket sällan, två gånger de senaste mandatperioderna, bl.a. i frågan om att avsluta samarbetet om Tjelvarkyrkan med Visby Missionsförsamling.
6. I de få fall det förekommit jäv vid behandling av ett ärende har det hanterats korrekt.
7. Man genomför barnkonsekvensanalyser inför beslut
8. Kyrkorådet delar inte revisoremas kritik att protokollen är bristfälliga, de är beslutsprotokoll inget annat.
9. Man utser normalt talespersoner - domprosten, ordföranden eller vice ordföranden - att föra församlingens talan i media och i liknande situationer.
10. Fattade beslut verkställs anser i princip alla.
11. I de flesta fall verkar man lojal med beslut även om de gått en emot, dock fanns det vissa svårigheter med detta i samband med beslutet att avveckla engagemanget i Tjelvarkyrkan.
12. Arbetsutskottet (AU) uppfattas av flera som kyrkorådets de facto beslutande organ, beslut som tas i AU ändras sällan när de behandlas i kyrkorådet.
13. Flera anser att vissa kyrkorådsmedlemmar är mycket dominerande och att de därigenom har en stark påverkan på kyrkorådets behandling av och beslut i ärenden.
14. Ett antal personer har uttryckt att det finns personallianser som påverkar kyrkorådets arbete och att dessa allianser kan styra var den reella makten i kyrkorådet därmed de facto finns.
15. Kyrkorådet har inte upprättat en arbetsordning för sitt arbete vilket det är skyldigt att göra enligt Kyrkoordningen 4 kap. 3 §.

4.3 Problem i domkyrkoförsamlingen

1. Även om det var smärtsamt och 2-3 personer i kyrkorådet var emot, är det i dag en stor uppslutning kring att man var tvungen att dra sig ur Tjelvarkyrkan av ekonomiska skäl och för att få en ekonomi i balans.
2. Meningarna är delade om personalen hanterades mindre korrekt eller till och med illa i samband med frågan om Tjelvarkyrkan. Flertalet verkar dock överens om att domprosten inte hade den erfarenhet som krävdes för en i alla delar önskvärd hantering av ärendet men flera ger uttryck för att han ändå gjorde sitt bästa.
3. Det finns risk för att man måste fortsätta dra ner på omfattningen av musikverksamheten.
4. Det upplevs som att det finns en spänning mellan domkyrkan och distriktskyrkorna, särskilt med anledning av att de senare stängs på sommaren och verksamheten då koncentreras till domkyrkan.
5. Satsningen på 1599 års orgel har kostat 12 mnkr. mer än beräknat p.g.a. uteblivna bidrag. Satsningen ifrågasätts av flera.
6. Församlingen har betydande svårigheter att besätta vigningstjänsterna.
7. Diskussioner kring och kritik av kyrkan får oproportionerligt stort utrymme i massmedia p.g.a. av öläget och det relativt sett stora kyrkliga intresset på Gotland. Det påverkar omvärldens uppfattning av domkyrkoförsamlingen i en större utsträckning än om församlingen funnits på fastlandet. Den negativa bild av kyrkan på Gotland som till del spridits uppfattas s.a.s. som bitvis orättvis och inte nyanserad.
8. Ekonomin kommer inte att vara i balans om alla vigningstjänster och andra tjänster besätts.
9. Lekmannarevisorerna arbetar som om de vore internrevisorer, flera anser att de går väl djupt in i och föreskriver hur verksamheten ska bedrivas.

4.4 Om stiftet

De tankar som finns om stiftet kan sammanfattas i följande punkter. Observeras bör dock att här är meningarna aningen mer spridda bland de intervjuade än i övriga frågor och alla håller inte med om alla punkter.

1. Flera framhåller att det finns en missämja mellan stiftet och domkyrkoförsamlingen som bottnar i en schism mellan högkyrklighet och folkkyrklighet och att den till del kan kopplas till vissa personer. Detta menar någon eller några är den egentliga roten till den ibland och i vissa avseenden ansträngda relationen mellan parterna.
2. Några anser att vissa åsiktsskillnader mellan stiftet och domkyrkoförsamlingen "sitter i väggarna" och går många år tillbaka i tiden, före separationen kyrka-stat.

3. Den omtalade s.k. påkragningen av en präst spelar som känt är en tydlig roll i sammanhanget, men fler än ett fåtal av de intervjuade uttryckte viss trötthet i frågan och önskade att man skulle lämna den bakom sig.
4. Att församlingen lämnade samarbetet om Tjelvarkyrkan med Visby Missionsförsamling, och den därmed sammanhängande diskussionen med biskopen, framstår som ett tydligt irritationsmoment.
5. Flera anser att biskopen på ibland bristfälliga grunder framför kritik mot domprostens arbetsledningsförmåga. Det finns dock också flera som visat förståelse för biskopens kritik.
6. Ett antal i kyrkorådet uttrycker stor uppskattning över biskopen och stödjer hans agerande i samband med Tjelvarkyrkan och hur personalen då hanterades. Andra menar att biskopen har lagt sig i saker han inte har att göra med och någon menar till och med att biskopen överträtt sina befogenheter.
7. Ett flertal är undrande inför specialvisitationen och tycker att informationen om och kring den varit bristfällig.
8. Den av vissa upplevda bristfälliga eller ansträngda kommunikationen mellan församlingen och stiftet upplevs av dessa personer som ett problem i sig.
9. Några uttrycker en sorg över att kyrkans "varumärke" skadats genom den pågående diskussionen mellan domkyrkoförsamlingen och stiftet, oaktat vem som har ansvaret för den.

5. Rekommendationer

5.1 Rekommendationer till domkyrkoförsamlingen

1. Stärk ledningen genom att tillsätta en kanslichef med uppdrag att avlasta domprosten administrativt.
2. När kyrkorådet upprättar en arbetsordning för sin organisation och sina arbetsformer, vilket man måste enligt kyrkoordningen, lägg ordentlig med tid på arbetet och gå noggrant igenom hur församlingen avser att arbeta. Vägen fram, dvs. diskussionen, är lika viktig som målet, dvs. dokumentet.
3. Utarbeta en plan för en långsiktig budget i balans vid fullständig bemanning av vinningstjänster m.m.
4. Utarbeta en konkret plan för att återbesätta de vignings- och andra församlingsvårdande tjänster som är vakanta.
5. Se till så att kyrkorådet de facto återtar makt från Arbetsutskottet.
6. Säkerställ att ordförandens roll respekteras i kyrkorådets arbete.

7. För en dialog inom kyrkorådet och kyrkofullmäktige om det finns öppna frågor kvar som gnager och inte lagts till handlingarna, t.ex. avseende musikverksamheten, 1599-års orgel, kyrkor i periferin och Tjelvarkyrkan och tala vid behov om dessa olösta frågor med mål att nå godtagbar konsensus, dvs. försök vara diplomater i diskussionen.
8. Börja fundera på hur "varumärket" kan stärkas.
9. Vidareutveckla arbetet som påbörjats med att attrahera nya medlemmar genom bl.a. satsningen på barn och konfirmander.

Anteckningar från Öppet forum i församlingshuset den 23 februari 2016

Inledning av Richard Wottle

Då biskopen blivit sjuk inledde stiftsprost Richard Wottle med att hälsa alla välkomna och berätta om hur en visitation går till, både historiskt och i nutid, om biskop Sven-Bernhards tema för sina visitationer – *välkomnande, växande och sändande*, och det särskilda fokus på styrning och ledning som biskopen har för Visbyvisitationen som är biskopens nionde visitation här på ön.

Visby är en mångfacetterad församling med både domkyrka, distriktskyrkor, högskola, sjukhus, gymnasieskolor, vårdinrättningar, Birkagården, begravningsverksamheten, krematorium mm. En församling med många anställda med många olika uppgifter och kompetenser. Det är väldigt spännande men ställer höga krav på styrning och ledning.

I november 2015 hade en konsult, på uppdrag av biskopen, samtal med kyrkorådets ledamöter och med lekmannarevisorerna. En rapport från dessa samtal har delgivits biskopen och kommer också att biläggas visitationsprotokollet. Den här kvällen, som är öppen för alla, är visitationens andra moment och under våren kommer samtal att hållas med många av de anställda. Biskopen och några av medarbetarna på stiftskansliet kommer också att träffa kyrkorådet. Den 17 april är det högmässa med visitationsstämma då biskopen ger sin bild av läget i församlingen. En uppföljning kommer att ske efter ungefär ett halvår. Huvudpoängen med visitationen är att tillsammans med församlingen verka för ett ännu bättre församlingsliv och för en god utveckling framöver. Vi har i nuläget utelämnat vissa områden som administration och begravningsverksamhet och koncentrerat oss på det som vi uppfattar som församlingslivets kärna. Huvudpoängen är att tillsammans med församlingen verka för ett ännu bättre församlingsliv och för en god utveckling.

Det här är en ”lyssnandets och lyhörddhetens kväll”. Vi kommer nu att tillsammans samtala kring några ämnesområden, lett av Bimbi Ollberg och Inger Hägg.

Stiftsadjunkt Bimbi Ollberg om grunduppdraget

Bimbi inledde med att citera ur Kyrkoordningen. Kyrkan har alltid haft fyra grundläggande uppgifter; gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Allt detta sker i en församling. Det finns många olika tankar om hur och för vem vi är kyrka, hur och för vem vi ska fira gudstjänst och hur och för vem vi genomför våra grundläggande uppgifter. Bimbi fortsätter med att citera Johannes, ur första Johannesevangeliet; *Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud, och den som älskar är född av Gud och känner Gud. Men den som inte älskar känner inte Gud, eftersom Gud är kärlek. Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom. Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin son som försoningsoffer för våra synder. Mina kära, om Gud har älskat oss så, måste också vi älska varandra. Ingen har någonsin sett Gud. Men om vi älskar varandra är Gud alltid i oss, och hans kärlek har nått sin fullhet i oss.* En ganska tuff, stor och krävande uppgift. Men möjlig, och en tydlig målsättning för församlingen.

Vi har fyra ämnesområden att samtala kring och huvudsyftet är att få lyssna till varandra. Var och en får ta tillfället att tänka, tycka och tala, vara visionär! Hur vill vi ha det i framtiden? Kyrkoordningen är tydlig när det gäller huvudgudstjänster, kyrkliga handlingar och andra gudstjänster. Domkapitlet beslutar om *lägsta antalet* huvudgudstjänster, kyrkorådet beslutar om *vilka* gudstjänster och kyrkoherden för *själva planen*. Ett samarbete förutsätts. För genomförandet ansvarar tjänstgörande präster och musiker.

I församlingen finns tre kyrkor, ett sjukhuskapell och flera äldreboenden. Det finns alltid en risk att några upplever sig osynliga och långt ner på prioriteringslistan.

Förra året arbetade församlingen fram tre ledord som ska gälla gudstjänsten; *berörd, buren och befriad*. Statistik är inte allt men vi har dock sett ett sjunkande antal gudstjänster i församlingen och färre gudstjänster innebär färre möten med ett minskande antal människor.

Stiftsdiakon Inger Hägg om diakoni och konst, kultur och musik

Inger tog vid och talade om diakoni, som ska vara en självklar del av kyrkans liv. Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, allt hör samman, som en väv. Diakoni, vad står det för? Kyrkans sociala arbete - ja, men också en djupare betydelse. I en definition från 1850-talet formuleras diakoni som mission från marginalerna, utsattheten. Kanske handlar diakoni mer om att *vara* än att *göra*. Diakoni handlar också om att våga säga ifrån, ibland blir det applåder, ibland inte.

Vår svenska kyrka upplevs av många som ganska intellektuell. Hur ska vi arbeta för att bli en kyrka för alla? Många är ordtrötta idag. Här har konst, kultur och musik mycket att bidra med. Kristus finns bortom orden. Domkyrkoförsamlingen har tagit sig an uppgiften att verka för konsten och vara öppen för olika uttryck. Mycket av kyrkans musik har sitt ursprung i den klassiska genren även om man idag skapar mycket ny musik. Hur ska vi få balans mellan klassisk och mera modern musik, och behövs det?

Bimbi Ollberg om struktur

Församlingens ledningsstruktur bestäms i stor utsträckning av Kyrkoordningen men det finns möjlighet att göra på lite olika sätt. Den här församlingen har tre distrikt; norr, söder och Birkagården. De går inte riktigt att jämföra sinsemellan men enheterna är en del av helheten. Tre ska vara ett men ändå en Fader, Son och Ande. Varje enhet leds av en verksamhetsledare. Den psykosociala skyddsronden har lett till en del tankar om detta och kanske kommer det att resultera i att strukturen ses över. Enligt församlingsinstruktionen är det "tre storheter", eller är det snarare en storhet och två små enheter? Är det kanske helt naturligt att Sankta Maria får prioritet ett? En domkyrka är så mycket i sig själv som de andra aldrig kommer att vara. Distriktskyrkorna måste vara det de är och ha sin prioritering. Kanske är det dags att våga göra olikheterna i delarna i distrikt Söder ännu tydligare för att möta behoven i samhället, som ser olika ut i olika delar av staden och olika delar av samhället.

Det viktiga är att besluts- och informationsstrukturen är tydlig. Ju större en skuta är ju längre tid tar det att ändra kurs. Ju större enhet, desto större krav på information och tydlighet. Det är viktigt att alla delar blir sedda och lyssnade på. Alla delar är lika viktiga och har sin egen unika funktion.

Församlingens inlägg efter samtal runt borden:

Gudstjänstliv

- Fler lekmän i gudstjänstlivet! Fortsätt att utveckla den första gudstjänsten i månaden med mera lekmannamedverkan, mer körmusik och lättjungna psalmer. Under sommaren skulle vi kunna fira en gudstjänst i varje ruin, kl 9, 10 och 11, ruingudstjänster för att locka nya gudstjänstdeltagare. Fler gudstjänster på udda platser där människor finns.

Det kan vara svårt att höra i kyrkan, förbättra högtalarsystemet och de medverkandes mikrofonteknik. Mikrofon vid kantorn så att musiker går fram.

-Vi firar gudstjänst för Gud och för oss. Gud ska kunna tala till mig och vi i församlingen ska kunna tala med Gud. Vi firar med alla över hela jorden och i alla tider, med alla som gått före oss, alla är med i gudstjänsten. Varje söndag och så ofta vi kan. Gudstjänsterna på boenden viktiga men sker under hela veckan och inte på söndagen. Formerna, såväl enkla

som andra. Musiken är viktig, variation mellan lättsam och svår. Kyrkospel viktiga gudstjänster. Dop, konfirmation, begravning och vigsel är viktiga gudstjänster för det kommer många människor till dem.

-Att det skulle vara färre gudstjänster och färre gudstjänstbesökare är inte sant eftersom vi nu har andra former, t ex "Nyfiken på" och "Himmel och pannkaka". De som kommer på dessa känner att de kommer till en gudstjänst. Det är också många som kommer för att fira egen, stilla gudstjänst och räknar vi med dessa så har vi otroligt många gudstjänstbesökare!

-Det råder vikande entusiasm för den söndagliga högmässan, det kommer några trogna. I Församlingsinstruktionen står att vi ska försöka vidga den gruppen, inte bara söka sig utanför utan försöka vidga gruppen som firar söndaglig gudstjänst.

-Jag tycker att vi ska få sjunga alla psalmerna i psalmboken!

Diakoni

-Jag upplever att församlingen är i djup kris, något som präglar nutiden. I brevet som biskopen skickade för ett år sedan nämnde han "den ovärdiga behandlingen av personalen". På diakonisidan är man underbemannad. Birkagården är diakonins mest förkroppsligade del i denna församling, tar den för stor plats? När vi lämnar gudstjänsten ska vi alla vara diakoner! Det är just nu en diakon i tjänst i församlingen och en diakon är sjukskriven. Det är väldigt många vakanta tjänster över huvud taget i församlingen. 15 personer har slutat, är tjänstlediga eller sjukskrivna sedan i våras. Vilket avtryck gör församlingen i samhället? Den enda diakonen i tjänst just nu gör mycket, syns och märks, jobbar kanske för två? Mycket som en diakon utträtt märks kanske inte så mycket, eftersom det ofta handlar om möten med enskilda, med tystnadsplikt. Birkagården syns och märks men hur är det med äldre diakoni och familjediakoni? Vilka gör sig inte hörda i församlingen? Personal, medlemmar, den gudstjänstfirande församlingen - en tredje grupp som man inte hysnar på. Det finns tankar om att man inte vill att kyrkor ska stänga på sommaren. Man satsar mycket på domkyrkan men huvudgudstjänsterna förlorar besökare. Det är uppenbart att de som var Visby församling en gång nu finns i andra pastorat.

-Jag vill att kyrkan ska präglas av respekt. Man ska inte tacka nej till samtal om man är förtroendevald, inte när medlemmar vill samtala. Visa respekt för personal, visa omsorg om alla församlingsbor. Visa respekt och omsorg om sjukhuskyrkans personal.

-Det finns frågor gällande en sommar diakon som inte har så många arbetsuppgifter. Nattskeutan är bra. Det finns tankar om omfördelning av medel från konstutställningar till diakoni, om man inte tycker att man kan satsa mer på diakoni. Kritik har framförts mot att domkyrkan blir en konstutställningslokal för domprosten, det upplevs nästan som stötande om det blir på det sättet.

-Vi människor är jämställda – det är viktigt att man i det diakonala arbetet inte känner att jag är den som ska hjälpa någon, utan att vi är jämställda.

-Nåden och efterfrågan är inte ensidig. Det handlar inte bara om ekonomi, även se till det andliga - där har diakonin en viktig uppgift.

-Det är få anställda, men vi är ett helt knippe pensionerade diakoner som finns i det tysta. Vi har inte till uppgift att predika, men kanske skulle vi kunna vara lite arbetsledande till de som är det allmänna diakonater?

-Jag saknar diakonens funktion i högmässan.

- Jag är med i gudstjänsten åtminstone en gång i månaden. Mitt kall är omsorg och alla människors lika värde. Alla. Inte du och jag utan VI. Jag har gudstjänst varje dag, var jag än är. Mycket att göra, många är utsatta. I det uppdraget känner jag mig lugn och trygg, här kan jag få möta alla. Jag har gudstjänst varje dag – även på Facebook.

-Konst, kultur och musik har rollen att vara det ordlösa. Vi omger oss med väldigt mycket ord och prat. Konst, kultur och musik skapar mötesplatser, formar mötesplatser – ett visualiserande av Evangeliet. Konst, kultur och musik har också som en uppgift att stå för orden buren, berörd och befriad, och till uppgift att väcka nyfikenhet och ytterligare frågor. Pia lyfte fram att Caroline Krook i sitt föredrag under Gotlands Kyrkevecka påtalade vikten av att erbjuda sidoringångar till kyrkan, där man får lov att prova på och att sidoringångarna ofta leder till att man hittar till huvudingången. Konst, kultur och musik har förmågan att attrahera människor, öppna sinnen för alla (oavsett tro) och locka människor att komma in i vår helgedom.

Inför framtiden är det viktigt att vi vågar vara teknikbejakande. Använda modern teknik som kan bidra till ännu fler upplevelser, mer interaktivitet. Samtidigt är det viktigt att hålla balansen, respektera historien och möta nutiden. Vi tycker att vi med de olika varianterna av gudstjänster öppnar för fler människor att komma till kyrkan. Vi har bra balans i musiken, våra körer. Ungdomarna har skapat Ung mässa och Kentmässa. De har fått skapa mässor utifrån den musik de har i lurarna. Viktigt att tänka bort "finkultur" och "fulkultur". Kulturen har alltid ett syfte, nämligen att berika. Då ska vi inte sätta "fin- och fuletketter" på det. 3D-kyrkor?

-Jag är en NAV-arbetare, "nämnden för andlig vård". Det är jätteviktigt på häkte och anstalt. Andliga vården där är lika viktig för mig där som för alla er som vistas i staden.

-Konst, kultur och musik väcker många olika känslor. Någon tycker att det förstärker, andra tycker att det inte borde få finnas i gudstjänsten. Det är viktigt att vara lyhörd. Vi har en konstnär åt gången som får ställa ut i domkyrkan. Vi har nyskriven klassisk musik blandat med äldre klassisk musik. Vi får också lära oss mer om verken. I körvecka och konserter blandar vi klassiskt och modernt, alltifrån "glädjekörer" till mer skolade körer. Vissa kan passa bättre i vissa gudstjänster och i vissa lokaler. Viktigt att musik och körsång stärker budskapet. Konst, kultur och musik som harmonierar med kyrkoåret. Lyfta in konsten i predikan om den harmonierar med söndagens tema. Jag hoppas också på att vi kan fortsätta dramatisera bibelberättelserna med bibelfigurer och dans i gudstjänsterna. Konst, kultur och musik väcker mycket känslor.

-Musiken förstärker! Andliga upplevelser förstärker. Ibland för pompöst tycker en del. Jag uppskattar "Music at noon". Dit kommer många som man inte annars ser i kyrkan.

-Den allra största konstnärliga tillgången såväl i domkyrkan som i Visborg är kyrkorummen själva. Det har förekommit visningsgudstjänster. Kanske kan det vara en naturlig del av gudstjänsten att också uppleva kyrkorummet på djupet? Annars överlåter vi alltid allt detta åt våra guider.

-Det finns ett fint konstverk som döljs av en stor växt. Jag vill se det glaskonstverket.

-Vi har väldigt många besökare på sommaren. Det finns ingen bra beskrivning av kyrkan, framför allt inte på främmande språk. Kanske kyrkvårdarna eller andra skulle kunna berätta lite om kyrkan efter gudstjänsterna? Det borde alltid finnas någon på alla gudstjänster som kan berätta, framför allt ett litet blad på svenska, engelska och tyska.

Struktur

- Jätteviktigt att domkyrkan inte blir väldigt stor och de andra väldigt små. En förutsättning för att renodla särprägel är att vi kan ha tre relativt olika delar. För detta krävs att man lyssnar till varje del, lyssnandet är oerbjödligt viktigt. Det fanns i vår grupp förvåning över att Birkagården nämns som en enda enhet tillsammans med de andra två.

-Det verkar som att den struktur som finns har rönt både uppmärksamhet och framgång – på ungdomssidan. Det har skett ett ökande intresse hos ungdomar för konfirmationen. Det tror vi har att göra med att man erbjuder goda pedagoger. Vi känner att det är viktigt att arbeta med dopet framöver. Det är inte unikt för Visby eller Gotland, men dopsiffrorna har gått ner. Vi behöver både konfirmander och dop, det är kyrkans framtid.

-Norra distriktet heter "Distrikt norr med domkyrkan" för att människorna på norr inte ska känna sig borttappade.

- Vi är precis på gång med att börja arbeta med dopet. Har börjat med dopänglar, dopträd och BarnDomen (sedan tidigare finns ju UngDomen).

Richard Wottle:

Tack för att ni varit här ikväll och bidragit.

Psalm 191

Domprosten:

Tack alla som kommit. Här finns engagemang och mångfacettering – med det kan man komma långt.

Medarbetarsamtal visitation Visby domkyrkoförsamling vårterminen 2016

Befattning	Deltagare	Medarbetare från stiftskansliet
Präster	Agneta Söderdahl, Elisabeth Sjölander Doris Lemke, Camilla Vallhagen	Biskopen och Annika Hakalax
Diakoner och Birgagårdens förest.	Christer Schwarts Ulla Johansson Tommy Wissing	Inger Hägg och Bimbi Ollberg
Musiker	Claes Holmgren Berith Tivell Alma Hedlund Emilsson (föräldraledig)	Richard Wottle och Rebecka Svensson
Pedagoger	Pia Toftenius Anneli Salomonsson Embla Asklöf, konfirmand- och ungdomsassistent	Bimbi Ollberg och Inger Hägg
Barntimmeledare	Ingrid Lingvall Katarina Persson	Stellan Bergström och Bimbi Ollberg
Vaktmästare	Jenny Haldén Mikael Larsson	Stellan Bergström
Husvärdar	Anneli Söderstrand Lisa Nygren Ingrid Gustafsson Ola Olsson	Inger Hägg och Rebecca Kinnander
Kanslipersonal	Monica Öberg, förvaltningsassistent Ulrika Kolberg, personalhandläggare Ylva Åkerman, förvaltningsassistent Mattias Wahlgren, kommunikatör	Lars Bäckman och Rebecca Kinnander
Kamrer	Hans Nilsson	Richard Wottle och Stellan Bergström
Arbetsledare för klockare och husvärdar i domkyrkan. Vik. verksamhetsledare Förskolelärare Förskolechef	Maria Norderbrim Elisabeth Norrby	Annika Hakalax och Rebecca Kinnander
Verksamhetsledare Visborg och Terra Nova	Raimond Molander	Bimbi Ollberg och Inger Hägg
Chef Fastighets- och kyrkogårdsförvaltningen	Mats Ahlqvist	Richard Wottle och Rebecca Kinnander

Sammanfattande rekommendationer föranledda av biskopens visitation av Visby Domkyrkoförsamling avslutad den 12 december 2016.

Under visitationen av Visby domkyrkoförsamling har följande program följts:

- En fristående konsult har genomfört intervjuer med kyrkorådsledamöter och revisorer
- Jag och mina medarbetare vid stiftskansliet har intervjuat medarbetare i församlingen.
- Ett öppet forum för församlingsbor har genomförts
- Ett brett samtal med förtroendevalda har förts på särskild inbjudan
- Ett visitationstal hölls vid tid för planerad visitationsstämma. Tyvärr kunde inte visitationen avslutas då kyrkoherdens ämbetsberättelse inkom så sent att det var omöjligt att följa upp denna genom enskilt samtal före den tidpunkt då visitationsstämman planerats
- Avslutningsvis har jag genomfört samtal dels med domprosten dels med arbetsutskottet

Styrning och Ledning av församlingen

Då visitationen företagits med särskild anledning av att indikationer funnits om problem inom området styrning och ledning av församlingens verksamhet vill jag ge några sammanfattande rekommendationer till församlingens kyrkoråd.

Efter dessa intervjuer och samtal i olika konstellationer rekommenderas församlingens kyrkoråd att vidta åtgärder på följande områden:

1. **Kyrkorådet bör snarast ta beslut som förändrar arbetsutskottets sammansättning.** För närvarande utgör arbetsutskottet, inklusive kyrkoherde, en majoritet då kyrkorådet sammanträder. Enligt Kyrkoordningen är Kyrkorådet församlingen verkställande organ och bereder ärenden för kyrkofullmäktiges övergripande beslut. Ett eventuellt berednings- eller arbetsutskotts roll är inte reglerat i Kyrkoordningen. **Genom nuvarande konstruktion sätts den av Kyrkoordningen reglerade demokratiska ordningen ur funktion och i stället övertar arbetsutskottet när utskottet så önskar kyrkorådets roll. Kyrkorådet måste återta sin i Kyrkoordningen reglerade beslutande funktion från arbetsutskottet genom minskning av antalet utskottsledamöter**
2. **Mellan kyrkorådets sammanträden har kyrkorådets ordförande en särskild funktion. Det är viktigt att det kommer till tydligt uttryck att det är ordföranden och ingen annan som utövar denna.**
3. **Den åtgärdsplan som beslutades i samband med den psykosociala skyddsronen våren 2015 behöver fullföljas och kompletteras med starkare fokus på ledarskapet** Det har såväl i den psykosociala utredningen 2015 som i revisorernas PM 2016 och i stiftskansliets samtal med församlingens medarbetare framkommit att de stora problemen i församlingen hänför sig till ledning och kommunikation. Jag ansluter mig till revisorernas

bedömning i revisions-pm överlämnat 2016 angående förvaltningen 2015 att **”utredningen i flera fall, och till sin huvuddel anger att det är bristen på ledarskap och kommunikation som är problemet inom församlingen. Det är då viktigt att det fortsatta arbetet inriktas framförallt på detta.” Om problemet är ledarskap är det inte primärt medarbetarskapet som behöver utvecklas.**

Inte heller förbättras ledarskapet genom att förtroendevalda genomför personalsamtal som om de vore chefer i verksamheten. Denna åtgärd, som enligt mitt samtal med arbetsutskottet (och enligt vittnesmål från personalen) praktiseras, är snarast ägnad att skapa större osäkerhet i arbetslaget om ansvar, chefskap och arbetsledarskap.

I anslutning härtill rekommenderas en, gärna utomstående och självständig, uppföljning av bakgrunden till de många personalbytena under senare år, särskilt inom de församlingsvårdande uppgifterna.

4. **Under 2017 kommer begravningsverksamheten i Visby domkyrkoförsamling att bli föremål för visitation, varvid även Domkyrkoförsamlingens roll gentemot övriga församlingar på Gotland kommer att belysas.**
5. **Vad gäller de arbetsområden där stiftet och domkyrkoförsamlingen har gemensamt ansvar kommer jag under våren 2017 att ta initiativ till samråd mellan stiftskansliets och församlingens ledningsgrupper.**

Visby den 12 december 2016

I Biskopsämbetet

Sven-Bernhard Fast
Biskop i Visby